

บทที่ 5

บทสรุป

จากผลการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี 3) เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี และ 4) เพื่อสร้างแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบุรี โดยผู้วิจัยมีการสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะในการศึกษาดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูล 1) สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบุรี 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี และ 4) ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบุรี โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 77.4) มีอายุอยู่ระหว่าง 51 - 60ปี (ร้อยละ 52.3) มีสถานภาพสมรสแล้ว (ร้อยละ 63.7) มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 86.5) มีอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 80.7) มีรายได้ 30,001 – 40,000 บาท (ร้อยละ 37.6) มีภูมิลำเนาเป็นคนในพื้นที่ (ร้อยละ 85.3) และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ได้มีการเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กรท้องถิ่นหรือกลุ่มกิจกรรมใด ๆ ในชุมชน (ร้อยละ 89.8)

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ทั้งภาพรวมและรายด้าน ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาและวิเคราะห์ปัญหาด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า ในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการค้นหาและวิเคราะห์ปัญหาด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อยู่ในระดับน้อย ซึ่งเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เรื่องที่ประชาชนมีส่วนร่วมด้วยเป็นอันดับแรก คือ การให้ความร่วมมือ อำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการค้นหาปัญหา การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น การร่วมศึกษาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการค้นหาปัญหา การร่วมสำรวจและเก็บข้อมูล และการร่วมวิเคราะห์ข้อมูลและความรุนแรงของปัญหา ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า ในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อยู่ในระดับน้อย ซึ่งเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยเรื่องที่ประชาชนมีส่วนร่วมด้วยเป็นอันดับแรก คือ การให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการวางแผนกิจกรรมต่าง ๆ การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ในการวางแผน การให้คำปรึกษาในการวางแผน จัดทำโครงการต่าง ๆ การร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผน การประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการวางแผน การร่วมกำหนดนโยบาย กฎระเบียบและวางแผนกิจกรรม และอันดับสุดท้ายคือ เรื่องจัดทำแผนปฏิบัติการโครงการ

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามแผนที่วางไว้ พบว่า ในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามแผนที่วางไว้ อยู่ในระดับน้อย ซึ่งเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เรื่องที่ประชาชนมีส่วนร่วมด้วยเป็นอันดับแรก คือ การชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมกิจกรรม รองลงมาคือ การทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับเรื่องการให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรม การปฏิบัติตามแผนหรือกิจกรรมที่กำหนดไว้ การให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ในการจัดกิจกรรม การประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมและการการจัดหางบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรม ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า ในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อยู่ในระดับน้อย ซึ่งเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยเรื่องที่ประชาชนมีส่วนร่วมด้วยเป็นอันดับแรกคือ เรื่องให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการประเมินผล รองลงมาคือ เรื่องการร่วมตรวจสอบการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้

การร่วมวางกฎเกณฑ์และควบคุมมาตรฐานด้านการท่องเที่ยว การร่วมวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน การร่วมวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับเรื่องร่วมวิเคราะห์และการประเมินผลการปฏิบัติงาน

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี เป็นอันดับแรกคือ ด้านประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การท่องเที่ยวส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก การท่องเที่ยวส่งผลต่อเศรษฐกิจในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ด้านทัศนคติต่อการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ด้านปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง ด้านข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลางและด้านการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวจากภาครัฐ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีอิทธิพลเป็นอันดับสุดท้ายคือ ด้านการชักชวนจากบุคคลหรือหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำหมู่บ้านในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง

หากกล่าวโดยสรุปถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวมของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกได้ดังนี้

ปัจจัยภายใน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นว่าเป็นประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี มากที่สุด รองลงมา คือ ทัศนคติต่อการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก และปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง

ปัจจัยภายนอก พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่าการท่องเที่ยวส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี มากที่สุด รองลงมา คือ การท่องเที่ยวส่งผลต่อเศรษฐกิจในท้องถิ่น การท่องเที่ยวส่งผลต่อสังคมและวัฒนธรรมในท้องถิ่น ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว การสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวจากภาครัฐและด้านที่มีอิทธิพลเป็นอันดับสุดท้ายคือ ด้านการชักชวนจากบุคคลหรือหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำหมู่บ้านในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

4. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ระดับปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่ประชาชนคิดว่าปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ รองลงมาคือ ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายจากองค์กร / หน่วยงานของรัฐ ปัญหาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรม ปัญหาเกี่ยวกับการบริการ ปัญหาเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวและปัญหาเกี่ยวกับชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว ตามลำดับ โดยเมื่อพิจารณารายละเอียดของปัญหาแต่ละด้าน พบว่า

ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากที่สุด ทั้งการที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดการประสานความร่วมมือ การขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ ขาดการประชาสัมพันธ์ถึงความสำคัญของการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและการขาดการสนับสนุนด้านนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว

ปัญหาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรม พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญปานกลาง โดยปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวและการขาดการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้นมีระดับของปัญหามากที่สุด รองลงมาคือปัญหาการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมของท้องถิ่น ผู้ประกอบการมุ่งแต่ผลประโยชน์ไม่คำนึงถึงสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวและการขาดการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ปัญหาเกี่ยวกับการบริการ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญปานกลาง ทั้งการบริการนักท่องเที่ยวไม่มีมาตรฐาน สถานที่บริการนักท่องเที่ยวไม่เพียงพอ เช่น ที่พัก ร้านอาหาร บริการนำเที่ยว ผู้ให้บริการการท่องเที่ยวไม่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยว

ปัญหาเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญปานกลาง ทั้งนักท่องเที่ยวเดินทางมามากเกินขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ทำให้ได้รับการบริการไม่ทั่วถึงและไม่ประทับใจ การที่นักท่องเที่ยวขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวได้รับการบริการ

ปัญหาเกี่ยวกับชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญปานกลาง ทั้งปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ประกอบการการท่องเที่ยวและประชาชนท้องถิ่น ปัญหาการขาดความร่วมมือจากประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว

เชิงวัฒนธรรม ปัญหาประชาชนได้รับผลกระทบจากกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ ปัญหาประชาชนในพื้นที่ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกาพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายจากองค์กร / หน่วยงานของรัฐ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญปานกลาง ทั้งปัญหาการขาดการส่งเสริม สนับสนุนให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ปัญหากฎหมาย / กฎเกณฑ์ที่ออกมาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวไม่สามารถบังคับใช้ได้จริง

ส่วนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบสมมติฐานจำนวน 2 ข้อ โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ดังนี้

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 สามารถสรุปได้ ดังนี้

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.1 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมืองจังหวัดเพชรบุรี ทั้งในภาพรวมและรายด้านต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.2 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน จะมีการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี ทั้งในภาพรวมและรายด้านต่างกัน ยกเว้นด้านการค้นหาและวิเคราะห์ปัญหาด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.3 พบว่า ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน จะมีการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี ทั้งในภาพรวมและรายด้านต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า ปัจจัยภายนอกมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 พบว่า ปัจจัยภายในมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี” ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ ดังนี้

1. ในการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า ทั้งภาพรวมและรายด้าน ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะขาดผู้กระตุ้นหรือผู้ชักชวนให้เห็นความสำคัญ จึงทำให้ประชาชนไม่มีความต้องการอยากมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับสมอาจ วงษ์ชมทอง (2546, หน้า 42 – 46) ที่กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (PAR) ว่าเป็นการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของการแสวงหาข้อมูลอย่างเป็นระบบ และมีนักวิจัยเป็นผู้จุดไฟให้เกิดกระบวนการต่าง ๆ เกิดขึ้น ผลที่เกิดขึ้นจะได้กับชุมชน ซึ่งในที่นี้การจะทำให้เกิดผลกับชุมชนหรือกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น จึงต้องมีผู้กระตุ้น มีกลุ่มชุมชนเป็นผู้ร่วมวิจัยมีกิจกรรมที่ดำเนินในชุมชนนั้น ๆ มีการรวมกลุ่มทำงาน ซึ่งเป็นธรรมชาติพัฒนาคน หน่วยงานมีการแสวงหาข้อเท็จจริง และมีกิจกรรมสำหรับแก้ปัญหาที่ดำเนินอย่างต่อเนื่องในชุมชนนั้น จึงจะทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญและการลงมือปฏิบัติ ซึ่งก่อให้เกิดผลการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนได้เป็นรูปธรรม นอกจากนี้อาจเป็นเพราะประชาชนไม่ได้รับความเดือนร้อนจากการไม่ได้มีส่วนร่วมดังกล่าว และไม่มีใครมีอำนาจบังคับให้ประชาชนต้องรับผิดชอบในการมีส่วนร่วม จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับน้อย ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของสุชาติ โคตรทุม(2541) ที่กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมเกิดจากแนวความคิด สำคัญ 3 ประการ คือ ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน ซึ่งเกิดจากความสนใจและความห่วงกังวลส่วนบุคคล ซึ่งเกิดขึ้นพร้อมกัน กลายเป็นความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกันของส่วนร่วม ความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกัน ที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้น ผลักดันให้พุ่งไปสู่การรวมกลุ่ม วางแผน และลงมือกระทำการร่วมกัน และอำนาจบังคับ ที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่าง ๆ ดังนั้น เมื่อประชาชนไม่ได้ประสบการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งใน 3 ประการนี้ จึงทำให้การเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี จึงอยู่ในระดับน้อย

2. ในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี เป็นอันดับแรก คือ ด้านประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยว

ทางวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะประชาชนให้ความสำคัญกับผลประโยชน์เพื่อ การดำเนินชีวิตมาก ซึ่งสอดคล้องกับ White (1982 อ้างใน ปรีคณา โกลละสุด, 2543 หน้า 10) ที่ได้กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่าประกอบด้วย 4 มิติ คือ มิติที่ 1 คือ การมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจว่าจะไรควรทำและทำอย่างไร มิติที่ 2 คือ มีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา ลงมือ ปฏิบัติการตามที่ตัดสินใจ มิติที่ 3 คือ การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการ ดำเนินงาน และมิติที่ 4 คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของชานัน ตีระนระต (อ้างอิงใน จงกลพัชร เจตนะจิตร์, 2546, หน้า 36) ที่กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้การมีส่วนร่วม ประสบความสำเร็จ ซึ่งจะต้องประกอบไปด้วยการตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วน ร่วมของประชาชน ความเข้าใจในแนวความคิดและวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ความตั้งใจที่จะปฏิบัติตามแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน การมีเวลามากเพียงพอที่จะอุทิศตนเพื่อกระทำการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ระบบการทำงานที่เอื้ออำนวย ต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน มีงบประมาณ ทรัพยากร สนับสนุนการส่งเสริมการมี ส่วนร่วมของประชาชนได้อย่างเพียงพอและทันท่วงที การสร้างแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่ที่อุทิศตนเพื่อ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างจริงจัง และบรรยากาศ สถานการณ์หรือเหตุการณ์ใน ขณะนั้นเอื้ออำนวยหรือเป็นอุปสรรค ดังนั้นหากต้องการชักจูงให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น จึงต้องใช้หลักผลประโยชน์เข้ามาเป็นตัวโน้มน้าวชักจูงใจให้ประชาชนเห็นความสำคัญและเข้ามามี ส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว

จากการทดสอบสมมุติฐานการวิจัยพบว่าปัจจัยภายนอกมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะจังหวัดเพชรบุรีนั้นเป็นที่รู้จักจากการนำเสนอมานทางสื่อและการส่งเสริม การท่องเที่ยวของหน่วยงานต่างๆ ดังนั้นจึงควรมีการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมให้กับประชาชนในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญของ การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่และประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ เช่น รายได้จาก การท่องเที่ยวที่จะไหลเข้ามาสู่ชุมชน การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและงบประมาณจากภาครัฐ เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นแรงจูงใจจากปัจจัยภายนอกที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามี ส่วนร่วม ด้านปัจจัยภายใน เช่น ทศนคติต่อการท่องเที่ยว ความตระหนักถึงประโยชน์ต่อส่วนร่วม ความตระหนักถึงปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวที่ควรจะมีการประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนตระหนักถึงปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว ประโยชน์จากการท่องเที่ยวที่ ประชาชนจะได้รับ ซึ่งจะทำให้ประชาชนให้ความสนใจและต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากขึ้นซึ่งจะทำให้เกิดความต่อเนื่องของการมีส่วนร่วมและเข้าร่วมอย่างเต็มที่ ซึ่งนอกจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในก็มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี เช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนตระหนักถึงประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ภาครัฐทำการประชาสัมพันธ์ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของการท่องเที่ยวกับประชาชนอย่างจริงจังจนทำให้เกิดการต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

3. ในการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่ประชาชนคิดว่าปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นอันดับแรกคือ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดการประสานความร่วมมือ ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ ขาดการประชาสัมพันธ์ถึงความสำคัญของการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ตลอดจนการขาดการสนับสนุนด้านนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว เพราะคิดว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยหลักควรเป็นหน้าที่ของรัฐ และรัฐมีหน้าที่ในการชี้แจงและกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าว จึงทำให้ประชาชนเองก็ไม่สนใจที่จะมีส่วนร่วมด้วยเช่นกัน ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญและควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชานัน ติรณะรัต (อ้างอิงใน จงกลพัทธ์ เจตนะจิตร์, 2546, หน้า 36) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมจะประสบความสำเร็จได้นั้นนอกจากประชาชนจะตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมและมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติตามแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม แล้วปัจจัยสำคัญอีกประการก็คือการมีงบประมาณ ทรัพยากรสนับสนุนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนได้อย่างเพียงพอและทันเวลาที่

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงทำให้ได้แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบุรี ว่าปัจจัยภายนอกซึ่งได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว แรงจูงใจทางเศรษฐกิจ การได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ การได้รับการชักชวนจากบุคคลอื่น เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี ดังนั้น ภาครัฐหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบจึงควรให้ความสำคัญและความจริงจังในการที่จะมุ่งมั่นพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบุรีและแสดงให้เห็นผลงานที่เป็นรูปธรรม โดย

1. มีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงไปทำการศึกษาและพัฒนาอย่างจริงจัง โดยการรณรงค์ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนในพื้นที่เพื่อทราบถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม บทบาทหน้าที่ ประโยชน์ที่ประชาชนในพื้นที่จะได้รับจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และผลกระทบที่ประชาชนจะได้รับจากการพัฒนาที่ขาดความร่วมมือจากประชาชน เช่น ปัญหา ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังควรสร้างจิตสำนึกและประสาน ความร่วมมือกับประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้น

2. สนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อการปรับปรุงภูมิทัศน์

3. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีนโยบายสนับสนุนส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของจังหวัดเพชรบุรี อย่างชัดเจน

4. ทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ให้เกิดความเข้าใจตรงกันได้ ตลอดจน ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงความสำคัญของการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งนี้ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเล็งเห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วม เนื่องด้วยเหตุปัจจัย ภายนอก ไม่ว่าจะเป็นแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ ซึ่งทางประชาชนจะเป็นผู้รับผลประโยชน์โดยตรง เพราะหากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยว โดยไม่ได้ทำลายสิ่งแวดล้อมและสภาพภูมิทัศน์ของชุมชนให้ เสื่อมโทรมไป ซึ่งเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ก็จะส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่มีงานมีรายได้ ไม่จำเป็นต้องย้ายแหล่งพักพิงเพื่อหางานทำไปจนถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน ประชาชนย่อมเห็น ความสำคัญดังกล่าวและให้ความร่วมมือ ตลอดจนเข้ามามีส่วนร่วมและอาจเป็นแกนนำ ในการพัฒนาต่อไปโดยมีเพียงหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ช่วยเหลืออยู่ห่าง ๆ ก็เป็นไปได้

5. ควรให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่าง ๆ ของชุมชนเพื่อเป็นการปลูกฝังและทำให้เกิดการซึมซับ และเกิด การตื่นตัวและไม่กระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน (SWOT Analysis) ของการประชาสัมพันธ์ ถึงความสำคัญของการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ จังหวัดเพชรบุรี เพื่อนำผลจากการศึกษามาเป็นแนวทางในการนำมากำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสม ในการประชาสัมพันธ์ถึงความสำคัญของการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อรณรงค์ให้ ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมและเป็นแกนนำในการพัฒนาได้ด้วยชุมชนตนเอง อันจะเป็น การพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวทางทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง

2. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อทราบความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

3. ควรมีการศึกษาประสิทธิผลในการนำสื่อต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ถึงความสำคัญของการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

4. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เหมาะสมต่อไปในอนาคตและเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

